

Post Info

INFORMATIVNI TJEDNIK HRVATSKOG SINDIKATA POŠTE

GODIŠNJI ODMOR – PRAVO RADNIKA I OBEZA POSLODAVCA

Vrijedi još jednom podsjetiti i naglasiti kako je godišnji odmor nužnost u službi zdravlja i da nipošto nije nepotreban luksuz. Nažalost, u našoj se praksi prečesto događa da se pravo na korištenje godišnjeg odmora zloupotrebljava od strane „organizatora“ posla, rukovoditelja ovih i onih razina. Svakojaki marifetluci, nesnalaženja i zloporabe u pogledu planiranja, organiziranja i realizacije godišnjih odmora radnika, u brojnim slučajevima dosežu začuđujuće razmjere i nerijetko znače evidentno kršenje propisa i zakona. Za one koji ne znaju, ne žele znati ili su skloni zaboraviti, kratki podsjetnik:

- Poslodavac do kraja kalendarske godine donosi plan korištenja godišnjeg odmora za iduću godinu, uzimajući u obzir potrebe organizacije rada i osobne potrebe radnika – u praksi bi ovo značilo da se samo planiranje mora daleko ozbiljnije shvatiti, odnosno da su osobne potrebe radnika iskazane u anketi koju poslodavac provodi, nešto vrlo važno o čemu svakako treba voditi računa. Kad radnik u anketi iskaže potrebe kroz upisane željene termine korištenja godišnjeg odmora, neposredni rukovoditelj bi o promjeni nekog od termina zbog potrebe organizacije rada, morao obavijestiti radnika i učiniti sve da alternativni termin korištenja odmora bude prihvatljiv radniku;
- Odluka o rasporedu i trajanju godišnjeg odmora mora se uručiti radniku najkasnije 15 dana prije početka korištenja godišnjeg odmora.
- Svako odstupanje od Odluke o rasporedu i trajanju godišnjeg odmora mora biti evidentirano i odobreno od strane osobe s posebnim ovlastima i odgovornostima koja rukovodi organizacijskom jedinicom u kojoj radnik obavlja poslove radnog mjesta i mora biti potpisano od strane radnika.

Zakon propisuje da je godišnji odmor pravo radnika, a obveza poslodavca. Koliko je važno koristiti godišnji odmor pokazuje i činjenica da se po zakonu nije moguće odreći korištenja godišnjeg odmora. Razne studije i ozbiljna istraživanja pokazuju i dokazuju da je svakom radniku neophodno potreban odmor, da je on naprosto nužnost u očuvanju fizičkog i mentalnog zdravlja radnika i svojevrsno „gorivo“ za bolje i uspješnije funkcioniranje na radnom mjestu. U tom smislu, a na dobrobit obiju strana, radnika i poslodavca, korištenje godišnjeg odmora, u pravom smislu te riječi, mora napokon(!) postati predmet ozbiljnog planiranja, a ne planiranja radi zadovoljavanja forme i prestati biti alat kojeg rukovoditelji koriste u situaciji kad trenutno imaju „višak“ radnika u poslovnom procesu s kojim rukovode. Uvažavajući sve poslovne okolnosti i potrebe organizacije rada, svakako treba imati na umu da je umoran radnik u konačnici manje motiviran, manje produktivan i više podložan ozljedama i bolestima. Vjerujemo da bi dobro odrađen posao u vezi s godišnjim odmorima, između ostalog, doprinio snižavanju izrazito visoke stope bolovanja kojoj svjedočimo u našoj tvrtki.

U KOLOVOZU 125.501 NEZAPOSLENIH

Potkraj kolovoza 2021. u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bila je evidentirana 125.501 nezaposlena osoba, što je za 505 osoba manje nego prethodnoga mjeseca, te za 25.867 osoba manje nego u kolovozu 2020. Od ukupnog broja nezaposlenih u kolovozu 2021. bilo je 54.586 nezaposlenih muškaraca (43,5 posto) i 70.915 nezaposlenih žena (56,5 posto). U izvještajnome mjesecu nezaposlenost je, u odnosu na isti mjesec prošle godine, smanjena u svim dobnim skupinama. U usporedbi s istim mjesecom prošle godine, broj nezaposlenih smanjen je u svim obrazovnim skupinama. Najveći apsolutni broj nezaposlenih osoba u kolovozu 2021. imali su Splitsko-dalmatinska županija (17,7 posto od ukupnoga broja u Hrvatskoj), Grad Zagreb (13,9 posto) i Osječko-baranjska županija (12,1 posto),

a najmanji je broj nezaposlenih zabilježen u Ličko-senjskoj županiji (1,1 posto). U usporedbi s istim mjesecom prošle godine evidentirana je nezaposlenost smanjena u svim županijama. Najveći pad broja nezaposlenih evidentiran je u Istarskoj, Zadarskoj i Karlovačkoj županiji, dok je najmanji pad nezaposlenosti zabilježen u Primorsko-goranskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Temeljem radnog odnosa većina se osoba zaposlila na određeno vrijeme (6.362 ili 85,7 posto). Promatrano po djelatnostima, najveći se broj zaposlio u: prerađivačkoj industriji, trgovini na veliko i malo, pružanju smještaja, pripremi i usluživanju hrane, zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi te administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima. Tijekom kolovoza 2021. Hrvatskom zavodu za zapošljavanje prijavljeno je 18.715 slobodnih radnih mjesta, što je za 36,8 posto više nego u kolovozu 2020. Najveći broj slobodnih radnih mjesta pristigao je iz djelatnosti: obrazovanje, prerađivačka industrija, pružanje smještaja, priprema i usluživanje hrane, građevinarstvo te trgovina na veliko i malo.

RADNICI POKRIVENI KOLEKTIVNIM UGOVOROM IMAJU VIŠE DANA GODIŠNJEG ODMORA

ETUC/NHS - Dok se milijuni radnika pripremaju za povratak na posao nakon godišnjih odmora, analiza podataka na razini EU-a pokazala je kako radnici koji su pokriveni kolektivnim ugovorima imaju do dva tjedna više plaćenog godišnjeg odmora. Radnici u Hrvatskoj i Njemačkoj imaju deset dana više godišnjeg odmora ukoliko su njihovi radni uvjeti određeni kroz kolektivne pregovore sindikata i poslodavaca.

Radnici koji su pokriveni kolektivnim ugovorom u još sedam europskih zemalja: Danskoj, Francuskoj, Nizozemskoj, Češkoj, Finskoj, Italiji i Ujedinjenom Kraljevstvu imaju tjedan dana više godišnjeg odmora. Na razini cijele EU zahvaljujući kolektivnim ugovorima radnici imaju dodatna tri dana godišnjeg odmora te ukupno imaju 24.5 dana u odnosu na 21.5 dana za radnike koji nisu pokriveni kolektivnim ugovorima.

Hrvatski Zakon o radu u članku 77. radnicima jamči najmanje četiri tjedna godišnjeg odmora, no kolektivnim ugovorima sindikati ugovaraju veći broj dana godišnjeg odmora. Sindikati pozivaju EU da osigura svim radnicima mogućnost uživanja prava iz kolektivnih ugovora što ne znači samo više godišnjeg odmora, nego i pravedniju plaću. Europska konfederacija sindikata (ETUC) je prije mjesec dana otkrila kako si milijuni Europljana ne mogu priuštiti odlazak na more zbog niskih plaća.

Međutim, broj radnika koji su pokriveni kolektivnim ugovorima je pao u 22 države članice EU-a od 2000. godine kao rezultat reformi štednje (rezanja), a sve kako bi se zaposlenje učinilo nesigurnijim.

Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije, obećala je „jačati kolektivne ugovore“ u sklopu direktive o plaćama koja bi sve države članice u kojima je pokrivenosti radnika kolektivnim ugovorima niža od 70 %, obve-

zala na izradu nacionalnih akcijskih planova po tom pitanju. Europski parlament će nakon ljeta raspravljati o prijedlogu direktive, a ETUC s članovima Parlamenta razgovara o potrebnim amandmanima kako bi se osigurala:

- Nemogućnost poslodavaca da sindikate zamijene lažnim „radničkim predstavnicima“ u postupku kolektivnih pregovora.

- Samo tvrtke koje poštuju kolektivne ugovore mogu imati pristup javnom novcu (putem sustava javne nabave)

- Poštivanje prava na kolektivno pregovaranje za sve radnike uključujući nestandardne i samozaposlene.

„Ovog ljeta milijuni radnika su imali mogućnost provođenja više vremena sa svojim obiteljima zahvaljujući kolektivnim ugovorima koji omogućuju više dana plaćenog godišnjeg odmora, kao i pravednije plaće i sigurnost zaposlenja“, izjavila je Esther Lynch, zamjenica glavnog tajnika ETUC-a.

„Međutim, previše je radnika moralo skratiti godišnji odmor jer još uvijek ne mogu koristiti dobrobiti kolektivnog pregovaranja zbog mjera rezanja i antisindikálnih aktivnosti. EU može svim radnicima osigurati pravo na kolektivno pregovaranje tako da poslodavcima onemogućí javna sredstva ukoliko odbijaju kolektivno pregovarati sa sindikatima. Sindikati, koji su i izborili pravo na plaćeni godišnji odmor, jedini su pravi zastupnici radnika u kolektivnom pregovaranju sa poslodavcima i to mora biti priznato u zakonodavstvu na razini EU-a tako da poslodavci ne mogu osnovati lažna radnička vijeća koja bi dala dojam pregovora, a bez stvarnih rezultata.“

Podaci se zasnivaju na analizi podataka Eurofounda koju je za ETUC napravio istraživač Uni Europe i gostujući profesor na Sveučilištu u Gentu Stan de Spiegelaere i odnose se samo na KU na nacionalnoj razini.